

2021

Minimální preventivní program

schrödingerův
institut

SCHRÖDINGERŮV INSTITUT 2021
BC. GABRIELA DOUŠOVÁ

Minimální preventivní program Schrödingerova institutu

Obsah

Úvod.....	2
Schrödingerův institut, středisko volného času pro Šluknovský výběžek.....	2
Konkrétní aktivity SI na prevenci sociálně-patologických jevů.....	3
Záškoláctví.....	4
Šikana, projevy agrese, vandalismus a jiné pro jevy násilného jednání.....	4
Rizikové sporty a rizikové chování.....	4
Rasismus a xenofobie.....	4
Sexuální rizikové chování.....	4
Závislosti.....	5
Problémy spojené se syndromem týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte.....	5
Prevence patologických jevů prostřednictvím zájmových aktivit.....	5
Prevence patologických jevů v oblasti aktivního zdravého životního stylu.....	5
Prevence nesprávných stravovacích návyků (bulimie, anorexie).....	6
Prevence kyberšikany.....	6
Zaměření primární prevence.....	6
Spolupráce v rámci primární prevence.....	6
Závěr.....	7

Úvod

Minimální preventivní program Schrödingerova institutu (dále jen MPP) je závazný dokument SI, jehož cílem je prevence sociálně patologických jevů a rizikového chování dětí a mládeže, které se účastní zájmového vzdělávání a volnočasových aktivit ve Schrödingerově institutu.

Aktivním preventivním působením proti negativním společenským jevům, a kvalitním výchovným působením všech pedagogických pracovníků SI, včetně osobního příkladu a správného chování a jednání, lze vést děti a mládež nenásilnou a přiměřenou formou k zdravému životnímu stylu, ke správnému a harmonickému osobnostnímu a sociálnímu rozvoji, k rozvoji jejich sociálně komunikativních dovedností, výchově ke kvalitním společenským vztahům a vazbám, ke schopnosti jedince nalézt své místo v kolektivu a zejména k zodpovědnosti každého jedince za zdraví, bezpečnost a kvalitu jeho života, ale také ostatních lidí.

Tento minimální preventivní program má pomoci snížit výskyt sociálně rizikového chování ve Schrödingerově institutu, pojmenovává problémy a jednotlivé druhy rizikového chování u dětí a mládeže, a popisuje způsoby detekce těchto jevů a jejich prevence.

V případě výskytu jakéhokoliv případu sociálně patologických jevů ve Schrödingerově institutu je nutná včasná a neodkladná intervence ze strany SI a následná opatření k vyhodnocení příčin výskytu těchto jevů. Řešení akutních krizí je popsáno v Krizovém plánu SI, který přímo navazuje na Minimální preventivní program SI.

Minimální preventivní program Schrödingerova institutu je součástí Školního vzdělávacího plánu SI a vychází z metodického pokynu MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů (dále jen „žák“) ve školách a školských zařízeních v souladu se Strategií prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy, Národní strategií protidrogové politiky, Strategií prevence kriminality § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Schrödingerův institut, středisko volného času pro Šluknovský výběžek

Schrödingerův institut, středisko volného času je školská právnická osoba zaměřená na volnočasové aktivity a zájmové vzdělávání dětí a mládeže.

Posláním Schrödingerova institutu je motivovat, podporovat a vést děti, mládež a dospělé ke zdravému a harmonickému rozvoji jejich osobnosti a k smysluplnému využívání volného času prostřednictvím široké nabídky zájmových aktivit v přátelském prostředí a s profesionálním

týmem pedagogů. A právě naplňováním těchto cílů působí SI v oblasti prevence sociálně patologických jevů nejúčinněji.

Schrödingerův institut je otevřeným zařízením pro všechny lidi ze Šluknovského výběžku bez rozdílu, napříč věkovým, sociálním, rasovým, vzdělanostním či náboženským rozdílnostem.

Své aktivity má Schrödingerův institut téměř ve všech městech a obcích Šluknovského výběžku. Více než dvacet pedagogů se po celý školní rok, sedm dní v týdnu věnuje téměř třem tisícům účastníků volnočasových a zájmových aktivit.

Aktivity SI jsou velmi rozmanité, od sportovních aktivit, kolektivních i individuálních sportů, až po aktivity umělecké (výtvarné činnosti, zpěv, divadlo, recitace) ale i po aktivity zaměřené na talentované děti nebo děti s handicapem.

Tato rozmanitost, včetně věkového zaměření účastníků aktivit od dvou let až do dospělosti, s sebou samozřejmě přináší celou řadu možností pro výskyt sociálně patologických jevů

Z tohoto důvodu je nezbytné citlivě vnímat vztahy mezi účastníky jednotlivých aktivit, nepodceňovat a nepřehlížet možná rizika, umět citlivě naslouchat stížnostem a poznámkám dětí, v nichž se může skrývat ať již upozornění na něco neobvyklého nebo dokonce volání o pomoc.

Je nezbytné, aby každý pedagog SI, trenér, tutor, jakýkoliv pedagog vnímal každého účastníka aktivit jako bytost ohroženou možnými společenskými riziky, aby znal nebezpečí, která současná doba a společnost skrývá, a která mohou děti více či méně ohrožovat.

Také je nezbytné, aby každý pracovník SI dokázal včas diagnostikovat akutní krizi, k čemuž mu má posloužit tento Minimální preventivní program, ale také musí vědět, jak tuto krizi řešit, jak postupovat, kde hledat pomoc a především, jak před nebezpečím ochránit ohroženého jedince, a k tomu mu má posloužit Krizový plán, který je nedílnou součástí tohoto Minimálního preventivního programu.

Konkrétní aktivity SI na prevenci sociálně-patologických jevů

Je nepochybné, že již samotná podstata existence a práce Schrödingerova institutu je aktivní a cílenou formou prevence proti výskytu a rozvoji sociopatologického chování u dětí a mládeže.

Přesto pracovníci institutu sledují při zájmových aktivitách s dětmi a mládeží výskyt těchto jevů u dětí, a jsou připraveni zajistit pomoc včasné nebo krizové intervence, a to zejména v těchto případech: u traumatických zážitků domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování výchovy dítěte, experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky), rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie). Indikátory těchto závažných problémů bývají projevy rizikového chování dětí, a to ve většině případů tyto:

Záškoláctví

Sledujeme a evidujeme docházku účastníků našich aktivit i přesto, že docházka na aktivity střediska volného času je dobrovolná a založená pouze na základě zájmu účastníka a jeho zákonných zástupců. Pro tyto účely máme v elektronické třídnici zaveden systém evidence docházky dětí, z něhož lze snadno vyčíst, zdali dítě přestalo docházet jen na jednu konkrétní aktivitu, nebo zdali přestalo docházet i na další aktivity Schrödingerova institutu. V případě, že nezletilý účastník přestane na danou aktivitu docházet, kontaktujeme jeho zákonného zástupce telefonicky nebo emailem s žádostí o potvrzení, že je o této skutečnosti informován. Spolupráce s rodiči je v tomto směru prevence nezbytná. Není naším cílem za každou cenu přimět dítě k návratu do aktivit SI, ale zjistit, zdali rodiče vědí o chování svého dítěte a mají tak přehled o tom, jak a kde tráví svůj volný čas, když je mimo jejich dohled.

Šikana, projevy agrese, vandalismus a jiné projevy násilného jednání

I při zájmovém vzdělávání a v rámci volnočasových aktivit se tyto jevy vyskytují. Pedagogové Schrödingerova institutu nesmí takové jednání přehlížet. Musí být ale schopni posoudit, kdy se jedná o běžné vztahové problémy mezi dětmi a kdy se doopravdy jedná o šikanu či agresi. Je naší snahou co nejdříve případný výskyt šikany či agrese odhalit a podnítit jeho šetření. Postupujeme citlivě vůči oběti, ale i vůči dětskému agresorovi, celou problematiku konzultujeme s odborníky zabývajícími se prevencí šikanování a řídíme se jejich doporučeními. Jsme v intenzivním kontaktu se zákonnými zástupci dětí, případně i se školou, kam oba účastníci konfliktu docházejí. Při řešení šikany a vztahů mezi dětmi hledíme i na přání rodičů a doporučení odborníků, zejména mají-li oběť i agresor nadále docházet na společné aktivity, mají-li jezdit spolu na pobytové akce, atd. Mnohdy se jedná o spolužáky z jedné třídy nebo z jedné školy, a tak musí být problém řešen na více místech najednou.

Rizikové sporty a rizikové chování

Ve všech našich činnostech dbáme na bezpečnost, informujeme účastníky o vystavování se nepřiměřenému riziku při sportu, ohrožování nejen sebe sama, ale i dalších osob, svého i cizího majetku. Před každou činností jsou účastníci aktivit poučeni o zásadách bezpečného chování.

Rasismus a xenofobie

Netolerujeme jakékoliv náznaky rasismu a antisemitismu. Vysvětlujeme nutnost tolerance pro soužití národů, národnostních menšin a lidí různého náboženského vyznání. Tomu odpovídají společné aktivity pro účastníky, pobytové akce a další projekty.

Sexuální rizikové chování

Motivujeme děti k vytváření zdravých postojů v oblasti informací o sexu, pornografii a násilí, ke schopnosti kriticky nahlížet na tyto informace a též k dovednosti odmítnout situace, které je ohrožují. Vedeme je k respektu k intimitě druhého jedince a k jeho právu rozhodovat se sám o svém těle. Vedeme je ke znalosti právních důsledků v případě, že by došlo k jakémukoliv sexuálnímu rizikovému jednání u nezletilých.

Přijali jsme vnitřní směrnici k prevenci sexuálního zneužívání nezletilých a zranitelných osob, již se řídí všichni zaměstnanci SI, a která stanovuje pravidla pro prevenci těchto patologických jevů a postupy jednání v případě, že by v SI byl takový případ zaznamenán.

Závislosti

V SI je platná směrnice o kouření na pracovišti, zákazu používání alkoholu a jiných návykových látek. Všichni zaměstnanci SI, účastníci aktivit, zákonní zástupci nezletilých účastníků a další osoby vyskytující se ve všech prostorách SI a na všech aktivitách SI mají přísně zakázáno požívat alkohol či omamné látky a pod jejich vlivem docházet do SI a na jeho aktivity, mají přísně zakázáno požívat cigaretové výrobky, včetně elektronických cigaret, nesmějí v prostorách SI vystavovat reklamní výrobky zaměřené na alkohol či tabákové výrobky atd.

V průběhu aktivit zdůrazňujeme účastníkům problematiku nejenom zakázaných drog, ale i volných drog (alkohol a tabák), zmiňujeme i dostupné těkavé látky (lepidla, plyny, aerosoly), pozornost věnujeme i zneužívání léků. Poskytujeme rodičům i dětem základní informace týkající se drog. Zajišťujeme v případě potřeby kontakty na služby specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro studenty, rodiče a pedagogy.

Problémy spojené se syndromem týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte

Při rozpoznání daného problému zajistíme včasné intervence zejména v případech domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže.

Spolupracujeme s odborníky zejména s OSPOD, PČR, Bílým kruhem bezpečí a dalšími zainteresovanými organizacemi.

Prevence patologických jevů prostřednictvím zájmových aktivit

Celoročně, včetně hlavních letních prázdnin, poskytujeme pravidelnou zájmovou činnost a příležitostnou činnost široké veřejnosti, pracujeme s talenty, ale také s handicapovanými jedinci, všem nabízíme celou řadu jednorázových aktivit společenských, sportovních i kulturních, pobytové a táborové aktivity, příměstské a víkendové akce, soutěže, přehlídky, koncerty, divadelní představení, výlety atd.

Prevence patologických jevů v oblasti aktivního zdravého životního stylu

Snažíme se o formování pozitivních postojů a vytváření pozitivního sociálního prostředí a vazeb. Ke zdravému životnímu stylu patří schopnost komunikace, schopnost vytvářet přátelské vazby, asertivní dovednosti, schopnost tolerance, empatie, solidárnost, nenásilné zvládání konfliktů, zvládání úzkosti, stresu a schopnost odpočívat. Organizujeme aktivity, které toto podporují a rozvíjejí. Jedná se o aktivity nejen pro děti a mládež, ale také pro rodiče a veřejnost, například veřejné přednášky, diskuzní kroužky, ale též společné mezigenerační, multikulturní i mezinárodní sdílení volného času, jako jsou táborové pobyty, workshopy, výlety, sportovní akce, atd.

Prevence nesprávných stravovacích návyků (bulimie, anorexie)

Při společném stravování, zejména na pobytových akcích, sledujeme výskyt příznaků nezdravého způsobu stravování zejména u dospívajících jedinců, které by mohly být příznaky bulimie či anorexie (odmítání potravy, přejídání, časté zvracení, atd.). Dbáme na to, aby měly děti na všech akcích kvalitní a dostatečnou stravu, vysvětlujeme jim důležitost správného stravování, podporujeme je v konzumaci zdravých potravin. Nepodporujeme na našich aktivitách tzv. „ideál krásy,“ ale naopak zdůrazňujeme ideál zdravého životního stylu a zdravého a spokojeného jedince, bez ohledu na jeho tvar těla či hmotnost, výšku nebo rozměry.

Prevence kyberšikany

Kyberšikana (také cyberbullying, počítačová šikana, kybernetická šikana) je specifickou formou šikanujícího chování agresora vůči oběti. Specifik je v rámci šikanování pomocí elektronických prostředků – mobilních telefonů, emailů, internetu a digitálních technologií, mnoho, například zasílání urážejících, útočných, zesměšňujících a zstrašujících či obětí dehonestujících emailů a SMS zpráv, výhrušné telefonáty, obtěžující chatování, tvorba webů a blogů, které různými způsoby (verbálně, graficky, zvukově) obětí urážejí a ponižují, fotografování a nahrávání obětí a posílání pořízených záběrů známým dotyčného nebo jejich vystavení na internetu.

V této oblasti může Schrödingerův institut pomoci pouze výchovou dětí k zodpovědnému používání internetu a sociálních sítí a výchovy jedince k dodržování etických a morálních zásad, k respektu vůči soukromí svému i druhých lidí, k citům, důstojnosti a osobnosti druhých lidí.

SI pořádá přednášky a kurzy pro zaměstnance SI, pro děti i jejich rodiče na téma kyberšikany, problematiky online bezpečí a užívání internetu kreativními a efektivními způsoby. SI klade důraz na pozitivní klima v rámci jednotlivých pravidelných i nepravidelných aktivit, i v rámci pobytových akcí, aby všichni účastníci těchto aktivit respektovali ostatní uživatele sociálních sítí, řídili se pravidlem „nečiň druhým to, co nechceš, aby činili tobě“, neposílali nikomu, koho neznají, své fotografie, a informace osobního rázu.

Zaměření primární prevence

Schrödingerův institut se snaží předcházet rizikovým jevům těmito způsoby:

- Nabídkou kvalitních volnočasových a zájmových aktivit
- Výchovou, vysvětlováním a dialogem mezi pedagogy, nezletilými účastníky aktivit i jejich rodiči
- Aktivním rozpoznáváním rizikových jevů a včasnou intervencí
- Vzděláváním pedagogického týmu v oblasti prevence výskytu rizikových jevů u dětí a mládeže

Spolupráce v rámci primární prevence

Se zněním Minimálního preventivního programu SI jsou seznámeni všichni interní i externí pedagogičtí pracovníci prostřednictvím gestorských porad, zveřejněním ve vnitřním elektronickém systému SI a na webových stránkách SI.

Většina pedagogů i externích pracovníků spolupracuje na realizaci MPP v rámci různých forem trávení volného času, které dle ŠVP ve Schrödingerově institutu fungují. Spolupráce probíhá na základě informací od pedagogů škol, rodičů i v rámci komunikace mezi pracovníky SI navzájem.

Snažíme se, abychom v našem Schrödingerově institutu a na všech aktivitách vytvářeli pro účastníky vlídné a bezpečné prostředí, které by se hlavně u dětí promítlo do vzorců jejich chování a děti jej vnímaly jako normu a inspiraci.

Velmi dbáme na etické, morální a vlídné chování našich pedagogů nejen vůči dětem, ale i vůči jejich rodičům.

Z tohoto důvodu přijal Schrödingerův institut Etický kodex, který je závazný pro všechny zaměstnance SI. Tento kodex je přístupný veřejnosti a je zveřejněn na webových stránkách SI.

Aktivním působením na prevenci sociálně patologických jevů působících proti zájmům jedince i proti společnosti se aktivně podílíme na zlepšení společenských vztahů a sociální situace ve Šluknovském výběžku.

Závěr

Schrödingerův institut je školské zařízení realizující zájmové vzdělávání a volnočasové aktivity pro širokou veřejnost celého Šluknovského výběžku.

Všichni pracovníci SI cítí obrovskou zodpovědnost nejen za kvalitní trávení volného času dětí a mládeže, ale také za jejich kvalitní budoucnost postavenou na pevných společenských hodnotách, na hodnotných mezilidských vztazích, na úctě k životu, k sobě samému i svému okolí.

I bez tohoto materiálu se pracovníci SI těmito hodnotami řídí a uplatňují je v praxi a zasazují se, aby se staly běžnou součástí životů, morálky a vnímání životních hodnot účastníků našich aktivit. Ne vše lze převést do směrnic, pouček a pravidel. To, co je podstatné a důležité se odvíjí od mravního základu každého jednotlivce, jeho vnitřních motivací, jeho vnímání morálky a etiky.

Ve Schrödingerově institutu pracují lidé, kteří jsou v tomto ohledu na velmi vysoké úrovni a kteří poskytují všem účastníkům aktivit ze sebe to nejlepší. Prevence sociálně patologických jevů v SI tak není jen souborem pravidel a pouček, ale základním a osobním pojetím práce s dětmi a mládeží každého z pracovníků Schrödingerova institutu.

Minimální plán prevence Schrödingerova institutu je platný od 1. 8. 2021 a účinný od 1. 9. 2021

V Jiřikově dne 1. 7. 2021

Bc. Gabriela Doušová
Ředitelka SI